

[AM2021.08.24Ø2]

**Retten i Odenses 11.afdelings DOM - 4. februar 2021 - 11-10118
/2020 - 2300-90270-00053-20**

Anklagemyndigheden mod T , født december 1954

Anklageskrift er modtaget den 16. september 2020.

T er tiltalt for overtrædelse af

arbejdsmiljølovens § 82, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4, nr. 1, jf. § 38, stk. 1

ved den 19. februar 2020 ca. kl. 13.50 på Adresse 1 , at være ansvarlig for at arbejdet med fældning af et ca. 25 meter højt træ placeret ca. 7 meter fra en offentlig vej ikke var planlagt, tilrettelagt eller udført sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, idet tiltalte fældede træet uden forinden at sikre sig, at der ikke var personer i træets faldområde (radius på minimum 25 meter i alle retninger fra fældestedet), hvilket medførte, at træet faldt ud på kørebanen, hvor der foregik almindelig færdsel, og ramte en bil med efterspændt trailer, ført af V1 , hvorved der blev fremkaldt fare for personskade for denne.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om en bødestraf på 30.000 kr.

Tiltalte har til dels erkendt de faktiske omstændigheder, men har nægtet sig skyldig i tiltalen.

Sagens oplysninger

T har forklaret, at han var ejer af det skovområde, der er nævnt i anklageskriftet. Han anvendte alene skoven i privat øjemed, fx ved at gå tur eller fælde træer, når han havde brug for brænde. Han var ikke selvstændigt erhvervsdrivende. Der var tale om en grund på omkring 3 hektar. Han var ikke uddannet inden for skovbrug, men det var både hans far og farfar. Han havde fældet træer i skoven i de sidste 50 år, og han havde altid anvendt den samme fældningsmetode.

Den 19. februar 2020 fældede han det træ, som er nævnt i anklageskriftet. Han skulle bruge det til brænde. Træet var ca. 25 meter højt. Han valgte det pågældende træ, fordi dets grene hang lidt ud over den offentlige vej, der løb ca. 7 meter fra træets rod. Grenene kunne derfor være til gene for trafikken.

Han undersøgte træet inden han fældede det. Han kunne blandt andet se, at en af træets grene krydsede en af nabotræets grene, men det var ikke muligt for ham at se, at grenene var groet sammen. De sammenvoksede grene var ligeså tykke som kaffekander, og var groet sammen i 15-20 meters højde. Træet var side-tungt ud mod vejen. Han skulle fælde træet alene. Fældningen burde ikke have påvirket trafikken på vejen, så han mente ikke, at det var nødvendigt at foretage sig noget særligt med henblik på at varsle eller sikre trafikken. Han havde ikke søgt om at få spærret vejen, fordi han allerede vidste, at han ikke ville få det godkendt.

Da han skulle fælde træet, satte han en wire fast til stammen i ca. 8,5 meters højde. Han skulle derefter trække træet bagud mod skoven ved hjælp af den opsatte wire, hans traktor og hans skovspil, der var en model V6500, fabrikat Fransgaard 6,5 tons. Han havde inden selve fældningen lavet en fældekam i træets stamme, hvilket betød, at der var ca. 3 centimeter stamme, der ikke var savet. Da han trak i træet, gav det sig slet ikke, hvilket var usædvanligt. Det var dog ikke noget, der undrede ham, eller som han undersøgte nærmere. Det var meningen, at selve toppen af træet skulle trækkes ind mod skoven og falde ned mod skovbunden. I realiteten skete der imidlertid det, at træets rod blev trukket 6-7 meter ind mod skoven. Dette fik træets top til at vælte ud mod kørebanen i stedet for ind mod skoven. Han formoder, at dette skete på grund af træets sammenvoksning med nabotræet. Han havde fældet træet i overensstemmelse med den oplæring, han havde fået af sin far og farfar, men han havde ikke undersøgt, om fældningen burde foregå på en anden måde.

Han havde en enkelt gang tidligere hyret en entreprenør til at forestå fældning i skoven. Dette skyldtes alene, at han ikke havde udstyret til at trimme grene, der hang ud over vejen. De pågældende grene var ligeså tykke som hans arm. Der var ikke noget i forbindelse med fældningen den 19. februar 2020, som han kunne, eller burde, have gjort anderledes. Det var et hændeligt uheld.

Vidnet V1 har forklaret, at han den 19. februar 2020 var ude at køre sammen med en kammerat. De havde været i Vejle for at aflevere nogle udstoppede bjørne, og de havde derfor spændt en lejet flyttetrailer på bilen. På det stykke vej, hvor ulykken skete, var der skovområde på hans højre side. Han kunne ikke fra sin bil se, at der foregik fældningsarbejde inde i skoven. Der var heller ikke nogen varsling om fældningsarbejde på selve kørebanen.

Da træet ramte hans bil, var han ikke helt bevidst om, hvad der var sket. Han hørte et pludseligt og meget højt brag og mistede kortvarigt herredømmet over bilen. Da han fik bilen ind til siden, var hans fokus på passageren, der var helt hvid i hovedet. Han kunne se, at noget havde ramt køleren. Da han steg ud af bilen, kunne han se, at noget også havde ramt taget over bagsædet samt flyttetraileren, som var kappet midtover. De ringede til politiet.

Tiltalte råbte til dem og spurgte, om de var okay. Tiltalte begyndte derefter at fjerne træet fra vejen med sin traktor og en slags kæde. Tiltalte forklarede dem ikke, hvad der var sket, og undskyldte heller ikke. Han tog billeder af træet, før tiltalte fjernede det fra vejen.

Skaderne på hans bil og på flyttetraileren blev dækket af forsikringen. Han fik efterfølgende konstateret piskesmæld, og havde været i daglig behandling siden hændelsen. Passageren i bilen havde det i en periode psykisk meget skidt. Han havde ikke selv søgt psykologhjælp.

Vidnet Lars Kingo, Arbejdstilsynet, har forklaret, at han havde været inddraget i den vurdering af sagen, som indgik i Arbejdstilsynets indstilling af 22. april 2020. Hans vurdering var foretaget på baggrund af politiets sagsmateriale, herunder fotos og rapporter. Hans vurdering var desuden foretaget med afsæt i Arbejdstilsynets Vejledning om Fældnings- og skovningsarbejde. Af vejledningens pkt. 2.1. fremgår blandt andet, at den, der udfører fældningsarbejdet, skal sikre sig, at ingen uvedkommende kan blive ramt af træet, når det falder. I praksis skal sikkerhedsafstanden være større end træets samlede længde. I dette konkrete tilfælde var træet 25 meter højt, og tiltalte burde derfor have sikret sig, at der ikke var uvedkommende personer i en diameter på minimum 50 meter fra træets rod. Dette skyldes at man aldrig med 100 % sikkerhed vil kunne garantere faldretningen af et træ. I sin vurdering havde han også inddraget, at det skovspil, som tiltalte havde anvendt i forbindelse med fældningen, var anvendt forkert. Det pågældende type skovspil er beregnet til at trække et allerede fældet træ, og må ikke anvendes til at trække et træ i nogen given retning under selve fældningen. Det fremgår af manualen til skovspillet, at det er ekstremt farligt at anvende skovspillet til at trække vertikalt stående træer. Sammen voksede træer er utroligt uforudsigelige at fælde, fordi deres faldretning er svær at forudse. Man bør derfor være ekstra påpasselig, når man fælder et træ, der er sammenvokset med et andet.

Om sin uddannelsesmæssige baggrund har vidnet forklaret, at han ofte blev kaldt ud til fældningsulykker, og at han nok var blevet kaldt ud til 3-4 dødsulykker i sine 13 år ved Arbejdstilsynet. Han var oprindeligt uddannet tekniker.

Rettens begrundelse og resultat

Efter tiltaltes forklaring lægges det til grund, at han, som det er beskrevet i anklageskriftet, fældede et ca. 25 meter højt træ, der stod ca. 7 meter fra en offentlig vej. Det lægges videre til grund, at tiltalte forestod fældningen alene, at fældningen skete i privat øjemed i et af tiltalte ejet skovområde, og at tiltalte ikke var uddannet inden for skovbrug eller i øvrigt var selvstændigt erhvervsdrivende.

Retten finder herefter anledning til at bemærke, at arbejdsmiljøloven er en rammelov, og at lovens formål, jf. lovens § 1, er at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Loven omfatter blandt andet arbejde udført for en arbejdsgiver, jf. § 2, stk. 1, uanset om dette fx er lønnet eller ulønnet, såvel som arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver, jf. § 2, stk. 3. Uanset lovens brede anvendelsesområde må det være en forudsætning for straf, at det arbejde, der udføres, kan betragtes som arbejde i arbejdsmiljølovens forstand, eller at arbejdet er udført efter instruks eller tilrettelæggelse fra en person, fysisk eller juridisk, der kan betragtes som arbejdsgiver.

I denne sag er der rejst tiltale mod en privat person, der på sin egen privatejede grund, i egen private interesse og efter egen tilrettelæggelse, forestod en fældning af et træ. Under disse konkrete omstændigheder finder retten ikke, at fældningen kan betragtes som et arbejde omfattet af arbejdsmiljølovgivningen, hvorfor tiltalte må frifindes i den rejste tiltale.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T frifindes.

Sagens omkostninger betales af statskassen.

Kia Victoria Nilsson

Dommerfuldmægtig

.....

Østre Landsrets 9. afdelings DOM - 24. august 2021 - S-485-21

(landsdommerne Ane Røddik Christensen, Gitte Rubæk Pedersen og Jeanette Ørnvang (kst.)).

Anklagemyndigheden mod T , født december 1954, (advokat Bo Møller Jensen, besk.)

Retten i Odenses dom af 4. februar 2021 (11-10118/2020) er anket af anklagemyndigheden med påstand om domfældelse efter anklageskriftet.

Forsvareren har påstået stadfæstelse.

Forklaringer

Der er for landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte og vidnet Lars Kingo.

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at træet var groet sammen med et andet træ. Det var side-tungt, og der hang flere grene ud mod vejen end ind mod skoven. Han anvendte et skovspil til at ændre træets hældning i retning mod skoven. Havde han vidst, at træet var groet sammen med et andet træ, ville han ikke have fældet det. Det ville have været for farligt. Han undersøgte træet forud for fældningen, men han kunne ikke se, at det var groet sammen med nabotræet. Han brugte ikke en stige, for så langt kunne en stige ikke nå. Man ville skulle bruge en helikopter for at se det, da man skulle op i 15-20 meters højde. Han kunne se, at der var grene, som krydsede hinanden, men han kunne ikke se, at træet og nabotræet var groet sammen. Det kan godt passe, at træet var 25 meter højt.

At sætte skovspillet op i 8,5 meters højde var tilstrækkeligt. Det er ikke noget, han har læst på, men det er almindelig sund fornuft. Han satte skovspillet fast på stammen. Man laver altid et forhug før fældning, ca. 20-25 cm ind i træet i den retning, man ønsker, at træet skal falde i. Det saves vandret. Så laves en fælde-kam i den modsatte side, ca. 2-4 cm over forhugget. Fælde-kammen er højdeforskellen mellem de to punkter og bruges til at styre træets fælderetning. Han styrede trækket med traktoren. Da der ikke kom nogen reaktion på trækket, trak han noget mere. Skiftevis savede han og trak. Jo mere han fik savet, jo mere kunne han trække træet med spillet. Han gik frem og tilbage 5-6 gange. Træet stod stort set lodret, så der var ingen grund til at have en højere fælde-kam i den ene side. Man kan på de fremviste fotos se, at der i træets ene side er ca. 1-1½ cm, der ikke er savet så meget som resten, og derfor har det givet sig på den måde, som det har gjort. Uheldet skete, da toppen ikke gav sig, og roden derfor blev trukket ind mod spillet i stedet for toppen. Da de sammenvoksede grene knækkede, faldt træet ud mod vejen. Det ville ikke have gjort en forskel at have sat skovspillet højere oppe. Han har ikke læst manualen for det skovspil, han brugte, men han har haft det i 20 år.

Han har boet på ejendommen siden 1986. Han fældede træet for at få brænde. Den entreprenør, han tidligere havde benyttet, fældede ikke træer for ham, men beskar alene høje grene ud mod vejen. Han fælder årligt flere træer. Skovspillets wire er 50 meter lang. Den var ikke trukket fuldt ud ved episoden, måske var wiren trukket omkring 30-35 meter ud. Det havde ikke en vinkel over 30 grader.

Det kan ikke lade sig gøre at få vejen spærret. Det er helt sædvanligt, at der kommer et hul i jorden i forbindelse med fældningen, da den nederste del af spillet fungerer som en spade, der trykkes ned i jorden. Episoden var et uheld, og ikke en ulykke, da ingen har fået en skramme ved episoden.

Vidnet Lars Kingo har supplerende forklaret blandt andet, at træet retteligt skulle være fældet med en sikkerhedsmargin på 50 meter fra træets rod. Grunden til, at der er krav om en sikkerhedsmargin svarende til træets længde hele vejen rundt om træet, er, at træer påvirkes af vejret, herunder vind og lys, samt om træet er fritstående eller ej. Et træ har derfor aldrig en symmetrisk vægtfordeling og kan falde i forskellige retninger. Man skal sikre sig, at ingen personer kan blive ramt under fældningen. Det kan ske f.eks. ved afskærmning, markering, anvendelse af vagtpersonale eller afspærring af den offentlige vej, hvilket er sædvanlige fremgangsmåder.

Af manualen til det af taltale benyttede skovspil fremgår, at det ikke kan bruges til at trække i stående træer. Det er producentens egen vurdering af produktet. Han har ikke selv undersøgt spillet. Man kan ikke bruge det til at binde op i højden, fordi det giver et andet træk end tiltænkt. Vinklen på trækket ændres, hvilket medfører, at trækevnens ændres. Han ved ikke, hvilken traktor taltale benyttede til at trække træet med. Han ved ikke, hvor højt man skal sætte spillet. Man kan på sagens fotos se, at kilerne er kilet godt ned i træet, hvilket er en indikation af, at træet ikke gav sig. Hvis han i taltales sted havde set, at episoden udviklede sig anderledes end forventet, ville han være gået ud på vejen og have standset trafikken for at undgå en eventuel ulykke.

Han er ikke skovuddannet eller professionel skovfælder. Hans vurdering i den konkrete sag bygger på Arbejdstilsynets vejledning, drøftelser i forbindelse med hans tilsynsarbejde samt undersøgelse af alvorlige ulykker, herunder dødsulykker. Han har drøftet sagen med en kollega.

Sagens oplysninger

Under sagen er dokumenteret bl.a. brugermanual fra Fransgård Maskinfabrik A/S vedrørende betjening af "Farm tractor winch V-4000". Heraf fremgår bl.a. følgende:

"WARNING

...

7) This machine has been constructed to skid and push together timber that has been felled and is lying on the ground and may not be used to pull vertical trees or trees that are wedged or jammed, as this is extremely dangerous."

Retsgrundlag

Af arbejdsmiljølovens § 2 (lovbekendtgørelse nr. 674 af 25. maj 2020) fremgår blandt andet følgende:

"§ 2. Loven omfatter arbejde, der udføres for en arbejdsgiver, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. ...

Stk. 3. For arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver, og for det arbejde, der udføres for en arbejdsgiver som nævnt i stk. 2, gælder dog følgende bestemmelser:

...

§§ 38 og 39 om arbejdets udførelse, for så vidt angår det arbejde, der er nævnt i § 39, stk. 1, nr. 1 og 2, samt § 41 om farligt arbejde og § 41 a om erhvervsmæssige kvalifikationer fra udlandet,

..."

Arbejdsmiljølovens § 38 har følgende ordlyd:

"Arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte nonner eller standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges."

Af forarbejderne til § 2 (LFF 8 af 8. oktober 1975) fremgår bl.a. følgende:

"Ad stk. 3. Nr. 1-5 svarer hovedsagelig til bestemmelser i almindelig lov § 1, stk. 2, c og f. Herved opretholdes den hidtidige udvidelse af lovens hovedområde, således at bestemmelser om arbejde, hvori der er indeholdt et vist faremoment, gælder i al almindelighed,

d.v.s. også for virksomheder, hvor der ikke er tale om arbejde for en arbejdsgiver, og for de arbejdsforhold, som ellers er undtaget ved forslagets stk. 2.

...

Til§ 38

Ad stk. 2.... Overtrædelse af bestemmelsen er ikke direkte strafbar, jfr. §§ 82- 83, men anerkendte normer og standarder kan anvendes ved vurderingen af, om arbejdsforholdene er sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige, jfr. stk. 1, i tilfælde hvor der ikke af arbejdsministeren eller direktøren for Arbejdstilsynet er givet nærmere. Bestemmelsen kan derved indirekte få betydning ved vurdering af, om der foreligger en strafbar overtrædelse af loven. Det er et domstolsanliggende at afgøre, om en hidtil anerkendt norm er så forældet eller uhensigtsmæssig, at det er fuldt forsvarligt ikke at følge den."

Af forarbejderne til arbejdsmiljølovens§ 76, stk. 3, om Arbejdstilsynets kontrol, (LFF 149 af 28. februar 2002) fremgår bl.a. følgende:

"Forslagets indhold og overvejelser

Ændringen har til formål at sikre, at private også ved udførelsen af aktiviteter på/i egen bolig m.v. skal have en privatsfære, der er uden for Arbejdstilsynets kontrol. Med dette formål for øje ønsker regeringen Arbejdstilsynets kontrolbeføjelser begrænset i forhold til ikke-erhvervsmæssigt arbejde.

Arbejdsmiljøloven finder dog efter forslaget stadig anvendelse for det ikkeerhvervsmæssige arbejde udført i eller på privatboligen m.v., og lovens sikkerheds- og sundhedsmæssige krav vil derfor være gældende som hidtil.

Det vil gælde ved alle typer arbejde, der udføres, herunder arbejde i højden (fx tagarbejde), arbejde med maskiner (fx rundsav og brændekløvere) og arbejde med stoffer og materialer (fx asbestholdigt materiale).

...

Forslaget betyder, at området for, hvor Arbejdstilsynets medarbejdere har adgang uden retskendelse, indskrænkes, således at kontrol med ikkeerhvervsmæssigt arbejde (gør-det-selv arbejde/fritidsbeskæftigelse) udført af en privatperson på eller i dennes privatbolig eller fritidsbolig, tilhørende grund, eller på husstandens bil, motorcykel og fritidsfartøj ikke kan ske ved, at Arbejdstilsynet foretager kontrol i eller på privatboligen m.v. uden retskendelse ... "

Af Arbejdstilsynets vejledning D.2.8, September 2002, om fældnings- og skovningsarbejde fremgår bl.a. følgende:

"2.1. Almene bestemmelser

Den, der udfører fældningsarbejdet skal sikre sig, at ingen uvedkommende kan blive ramt af træet, når det falder.

Hvis det kan forventes, at der er uvedkommende i arbejdsområdet, skal den ansatte sikre sig, at der ikke er nogen personer i faldområdet, når træet falder. Faldområdet er træets højde i alle områder fra fældestedet. Det kan sikres med en vagtmand eller ved at udføre fældningen med en såkaldt bagtå, der giver tid til at sikre sig, at der ikke opholder sig nogen i faldområdet."

Landsrettens begrundelse og resultat

Det kan lægges til grund, at tiltalte har udført fældningen af træet som privatperson i egen interesse og på egen grund, og at han alene har planlagt, tilrettelagt og udført arbejdet.

Det fremgår af arbejdsmiljølovens § 2, stk. 3, nr. 2, at lovens § 38 også finder anvendelse på arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver. Det følger samtidig af lovens forarbejder, at loven er tiltænkt et bredt anvendelsesområde, særligt for så vidt angår arbejde, som indeholder et vist faremoment. At lovens § 38 finder anvendelse på ikke erhvervsmæssigt arbejde udført i eller på en privatbolig m.v. understøttes af det i forarbejderne til ændringen af § 76, stk. 3, fra 2002 anførte.

Landsretten finder herefter, at arbejdsmiljølovens § 38 om sikkerhedsmæssigt forsvarlig planlægning, tilrettelæggelse og udførelse af arbejde også finder anvendelse for så vidt angår den af tiltalte udførte træfældning.

Landsretten lægger efter bevisførelsen til grund, at træet, som tiltalte fældede, væltede ud over vejen i stedet for ind på grunden, bl.a. fordi træet højt oppe var vokset sammen med et nabotræ" hvilket tiltalte ikke var opmærksom på. Det lægges videre til grund, at tiltalte ikke havde truffet nogen sikkerhedsmæssige foranstaltninger i forbindelse med træfældningen i forhold til personer, der måtte være på den offentlige vej, uanset at træet var ca. 25 meter højt og placeret ca. 7 meter fra vejen.

Landsretten finder, at tiltalte under disse omstændigheder og ved at have anvendt et skovspil, der efter producentens oplysninger ikke var egnet til formålet, ikke har planlagt, tilrettelagt eller udført arbejdet sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Tiltalte findes herefter skyldig i den rejste tiltale.

Straffen fastsættes til en bøde på 15.000 kr., jf. arbejdsmiljølovens § 82, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4, nr. 1, jf. § 38, stk. 1. Landsretten har ved strafudmålingen anset det som en skærpende omstændighed, at der ved overtrædelsen er fremkaldt fare for tilfældigt forbigående liv eller helbred. Landsretten har i formildende retning lagt vægt på, at tiltalte udførte arbejdet som privatperson.

Forvandlingsstraffen for bøden fastsættes som nedenfor bestemt.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom i sagen mod T ændres således, at T straffes med en bøde på 15.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 10 dage.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Mitzi Lou Pranger-Rasmussen

retsassistent